

## Αγίου Βασιλείου του Μεγάλου Λόγος περί των απλήστων υλιστών της γης

Η ομιλία αυτή του Μεγάλου Βασιλείου πιθανότατα εκφωνήθηκε μετά το έτος 368 μ.Χ., αλλά παραμένει η διαχρονική πνευματική αξία της και ιδιαίτερα στις υφιστάμενες χαλεπές περιστάσεις που βιώνει ο λαός μας από τους πάσης φύσεως τοκογλύφους δανειστές μας. Ταυτόχρονα, η συγκεκριμένη ομιλία έχει ιδιαίτερα παιδαγωγικό περιεχόμενο για όλους τους ανθρώπους, οι οποίοι θεοποιούν την ύλη έχοντας αντικαταστήσει τον «Χριστό Θεό» με τον «Χρυσό Θεό».

Γράφει και διδάσκει λοιπόν ο ασκητής Άγιος Βασίλειος ο Μέγας: *«Αλλ' όσα μεν έπρεπε να συλλέγουμε, τα έχουμε αφήσει. Αυτά δε που πρέπει να περιφρονούμε, αυτά δυστυχώς μαζεύουμε. Και αυτά που μπορούν να ενωθούν με εμάς και να γίνουν πράγματι ταιριαστό στολίδι της ψυχής και του σώματος, αυτά δεν τα προσέχουμε. Αυτά που παραμένουν αιωνίως ξένα και που μόνον ντροπή μας προσάπτουν, αυτά προσπαθούμε να συγκεντρώσουμε, μοχθώντας στα χαμένα και κοπιάζοντας, όπως κάποιος θέλοντας να εξαπατήσει τον εαυτό του, επιθυμεί να αδειάσει ένα τρυπημένο πιθάρι. Διότι αυτό νομίζω ότι το γνωρίζουν ακόμη και όλα τα μικρά παιδιά, ότι δηλαδή τίποτε από τα τερπνά του βίου για τα οποία οι περισσότεροι έχουν ξετρελαθεί. Αλλ' εξ ίσου φαίνονται ότι είναι ξένα για όλους, και γι' αυτούς που νομίζουν ότι τα απολαμβάνουν, αλλά και για εκείνους που ούτε καν τα εγγίζουν. Και τούτο, επειδή και αν μερικοί συγκεντρώσουν άφθονο χρυσό στη ζωή τους, δεν παραμένει διαρκώς κτήμα τους. Ενώ ακόμη ζουν και περισφίγγουν τον χρυσό, εκείνος από παντού δραπετεύει και περιέρχεται στους πιο ισχυρούς ή τους εγκαταλείπει πλέον αφού έχουν φθάσει στον θάνατο και δεν θέλει να συνεκδημήσει μαζί με τους κατόχους του στην άβυσσο του Άδη.*

*Εκείνοι που σφύρονται προς τον αναπότρεπτο δρόμο που δια της βίας χωρίζει τις ψυχές από την ταλαίπωρη αυτή σάρκα με το να στρέφονται διαρκώς προς τα χρήματα και την ύλη, τώρα θρηνούν τους ιδρώτες που έχυσαν γι' αυτά από τα νιάτα τους, ο δε πλούτος περιέρχεται στα χέρια των άλλων, αφού αφήνει σε εκείνους μόνον τον κόπο για την συλλογή του και το έγκλημα της αρπαγής.*

*Ούτε εάν κάποιος αποκτήσει επάνω στη γη άπειρα στρέμματα και μεγαλοπρεπή σπίτια και κοπάδια από διάφορα ζώα, και περιβληθεί όλες τις εξουσίες που υπάρχουν στους ανθρώπους, απολαμβάνει αυτά αιωνίως. Αφού σε λίγο γίνει ονομαστός με αυτά, σε άλλους πάλι θα μεταθέσει την ευπορία, όταν ο ίδιος χωθεί κάτω από λίγο χώμα. Πολλές φορές μάλιστα προτού πεθάνει και φύγει από εδώ, θα δει τον πλούτο να μεταβαίνει σε άλλους και ίσως σε εχθρούς του.*

*Μήπως δεν ξέρουμε πόσα μεν χωράφια, πόσα δε σπίτια και πόσα έθνη και πολιτείες δεν έλαβαν τα ονόματα άλλων κυρίων, ενώ ζούσαν ακόμη αυτοί που τα κατείχαν; Και ότι αυτοί μεν που άλλοτε υπήρξαν δούλοι, ανέβησαν στον θρόνο της εξουσίας, αυτοί δε που ονομάζονταν κύριοι και δεσπότες, αρκέστηκαν να σταθούν μεταξύ των υπηκόων και έσκυψαν το κεφάλι τους στους ίδιους τους δούλους τους, όταν τα πράγματα άλλαξαν γι' αυτούς ξαφνικά, όπως αντιστρέφονται τα ζάρια;*

Αλλ' αυτά που έχουμε επινοήσει εμείς για βρώση και πόση και όλα όσα έξω από την ανάγκη ο πλούτος κατά τρόπο υβριστικό εμηχανεύθη για την ικανοποίηση της ακολάστου κοιλίας, που δεν βαστάζει τίποτε, πότε θα μπορούσαν να γίνουν δικά μας, έστω και αν συνεχώς μας κατακλύζουν; Γι' αυτά βεβαίως που με την γεύση αφήνουν κάποια μικρή ηδονή, όταν τα τρώμε, δυσανασχετούμε αμέσως, ωσάν να είναι ενοχλητικά και περιττά και με βιασύνη τα αποβάλλουμε με την ιδέα ότι εάν βραδύνουν μέσα στα σπλάχνα, η ζωή μας θα διατρέξει τον έσχατο κίνδυνο.

Σε πολλούς λοιπόν ο κόρος προκαλεί τον θάνατο και γίνεται αιτία, ώστε τίποτε πλέον να μη απολαμβάνουν. Τα ακόλαστα δε κρεβάτια και οι βέβηλες ερωτικές περιπτώσεις και όλα όσα είναι έργα μανιώδους και παράφρονος ψυχής δεν είναι καθ' ολοκληρίαν ολοφάνερη ζημία της φύσεως;

Δια τούτο λοιπόν, ο καθένας από αυτούς που έχει κυλισθεί στα ακόλαστα κρεβάτια της ηδονής, αμέσως ύστερα από την πράξη, ο μιν οίστρος της σάρκας θα έχει κοπάσει, ο δε νους θα έχει φθάσει στο σιχαμερό τέλος αυτών που επεχείρησε, μόλις συνέλθει, ωσάν από κάποια μέθη ή ταραχή, και συλλογισθεί που τέλος πάντων ευρίσκεται... Διότι αισθάνεται το σώμα του αποχαυνωμένο και νωθρό για να επιτελέσει την εργασία για τις ανάγκες του και γενικά ασθενικό. Οι γυμναστές λοιπόν, επειδή το κατενόησαν αυτό, ανέγραψαν στις παλαιίστρες το νόμο της εγκράτειας, ο οποίος χάριν των νέων φυλάσσει άθικτα τα σώματα από τις ηδονές και δεν επιτρέπει σ' αυτούς που αγωνίζονται ούτε καν να κοιτάζουν μορφές που λάμπουν, εάν βέβαια θα ήθελαν να φορέσουν στεφάνι στην κεφαλή, διότι η έλλειψη εγκράτειας προκαλεί γέλιο κατά τον αγώνα και όχι στεφάνι.

Ο πλούτος και η εξουσία και η υπερηφάνεια και η τρυφή και όλος αυτός ο παρόμοιος θόρυβος, που εξαιτίας της μωρίας μας καθημερινά αυξάνεται, ούτε προχωρεί μαζί μας στον βίο, ούτε φεύγει μαζί με μερικούς. Αλλ' αυτό, που έχει ειπωθεί παλαιά από τον δίκαιο, έχει ορισθεί και ισχύει για κάθε άνθρωπο: «Γυμνός εξήλθον εκ κοιλίας μητρός μου, γυμνός και απελεύσομαι» (Ιώβ 1,21)...

Ο άπληστος όταν οδηγηθεί στον Κύριο και του απαιτηθεί ο καρπός της επιγείου πορείας που σ' αυτόν είχε επιτραπεί, τότε θα θρηνηήσει επί πολύ, διότι δεν θα έχει να δώσει. Και θα κατοικήσει σε αιώνιο σκοτάδι, κατηγορώντας τον εαυτό του για την τρυφή και την από αυτή την πλάνη αφαίρεση του καρπού της σωτηρίας. Διότι, «εν γαρ τω Άδη τις εξομολογήσεται σοι;», λέγει ο Προφητάναξ Δαβίδ...

Εάν κάποιος κάποτε με το να δελεασθεί, επεσώρευσε στον εαυτό του σκόνη αδίκου πλούτου και με τις φροντίδες γι' αυτόν εφυλάκισε τον νουν ή προσήψε στην φύση του βδέλυγμα ακολασίας, που δύσκολα ξεπλένεται, ή γέμισε τον εαυτόν του με άλλα εγκλήματα, αυτός, όσον ακόμη είναι καιρός, προτού φθάσει στην τέλεια καταστροφή, ας αποβάλει τα περισσότερα από τα φορτία... Η αγιότητα και η δικαιοσύνη που είναι πράγματα ελαφρά και δεν γνωρίζουν τον καταποντισμό στα κύματα καταλαμβάνουν τον χώρο εκείνων (των χρημάτων). Τα χρήματα όμως, όταν καλώς αποβληθούν, δεν χάνονται γι' αυτούς που τα απέβαλαν και τα απέρριψαν. Αλλά αφού μεταφερθούν ωσάν σε κάποια άλλα πλοία ασφαλή, όπως οι κοιλιές των πτωχών, διασώζονται και φθάνουν στα λιμάνια και φυλάσσονται ως κόσμημα και όχι ως κίνδυνος γι' αυτούς που τα απορρίπτουν.

Ας σκεφθούμε λοιπόν, αγαπητοί, για τους εαυτούς μας κάτι το φιλόανθρωπο. Και αν γενικά θέλουμε το βάρος της ευπορίας να το κάνουμε κέρδος μας, ας το διαοιράσουμε σε πολλούς, οι

οποίοι και θα το βαστάζουν με πολλή χαρά και θα το εναποθηκεύσουν σε απαραβίαστα ταμεία, στους κόλπους του Δεσπότη Χριστού.

Ας επιτρέψουμε στον πλούτο που θέλει, να ξεχειλίσει προς αυτούς που τον έχουν ανάγκη. Ας μη περιφρονήσουμε τους πένητες που ακόμη και τώρα κείτονται μπροστά στα μάτια μας. Μήτε να στερήσουμε αυτούς από τα ψίχουλα της τραπέζης μας, τα οποία αρκούν να τους χορτάσουν. Μήτε να μιμηθούμε εκείνον τον άγριο πλούσιο για να μη πορευθούμε στην ίδια με εκείνον φλόγα της κολάσεως. Διότι τότε θα παρακαλέσουμε πολύ τον Αβραάμ, πολύ δε τον καθένα από αυτούς που έζησαν καλώς, αλλά κανένα κέρδος δεν θα προέλθει για εμάς από την κραυγή. Εάν ο αδελφός δεν μπορεί να σώσει, θα μας λυτρώσει άλλος άνθρωπος; Ο καθένας από εκείνους θα μας πει κραυγάζοντας: Μη ζητάς φιλανθρωπία την οποία ο ίδιος αγνόησες γι' άλλους. Μην επιθυμείς να λάβεις τόσο μεγάλα πράγματα, ενώ εσύ λυπήθηκες τα πολύ μικρά. Να απολαμβάνεις αυτά που εμάζευσες στον βίο σου. Χύνε δάκρυα τώρα διότι τότε που έβλεπες τον αδελφό σου να δακρύζει, δεν τον ελέησες.

Αυτά θα μας πουν και με το δίκαιό τους. Εγώ δεν φοβούμαι μήπως μας επιτεθούν και με πικρότερα λόγια από αυτά, διότι ξεπερνούμε, όπως ξέρετε, εκείνον τον πλούσιο στην κακία. Εμείς δηλαδή δεν περιφρονούμε απλώς τους αδελφούς μας που είναι κατάκοιτοι, επειδή λυπούμεθα τον πλούτο, ούτε κλείνουμε τα αυτιά μας στις παρακλήσεις των πτωχών επειδή φυλάσσουμε την ευπορία μας για τα παιδιά μας ή για τους άλλους συγγενείς μας, αλλά δαπανούμε τα χρήματα στα φαύλα και εμφανιζόμαστε γενναιόδωροι στους επιτήδειους και εκμεταλλευτές. Διότι πόσες και πόσοι τέτοιοι περικυκλώνουν το τραπέζι μερικών πλουσίων;...

Εάν όμως έλθει σε εμάς κάποιος φτωχός που μόλις και μετά βίας ομιλεί από την πείνα, αποστρεφόμεθα τον όμοιο με εμάς κατά την ανθρώπινη φύση μας, σιχαινόμεθα, γρήγορα προσπερνούμε, ωσάν να φοβούμεθα μήπως, με το να βαδίσουμε σιγά, λάβουμε και εμείς μέρος στην ίδια την δυστυχία. Και εάν μεν σκύψει το κεφάλι του προς την γη, ντροπιασμένος για την συμφορά, τον χαρακτηρίζουμε υποκριτή, εάν πάλι με θάρρος μας ατενίσει εξ αιτίας του πικρού κεντρίσματος της πείνας, τον αποκαλούμε πάλι αναιδή και βίαιο. Και αν μεν συμβεί να φορεί καλά ενδύματα που κάποιος του τα έχει δώσει, τον απομακρύνουμε ως άπληστο και εξοργιζόμεθα ότι αυτός προσποιείται τον πτωχό. Εάν όμως φορεί ράκη που έχουν λιώσει, πάλι τον απομακρύνουμε ως βρώμικο. Και εκείνος δεν μπορεί να λυγίσει την ανελεή διάθεση μας ούτε όταν ανακατώνει στις παρακλήσεις του το όνομα του πλάστου, ούτε όταν συνεχώς μας εύχεται να μη περιπέσουμε σε τέτοια βάσανα.

«Εύχομαι ο Θεός να σας χορηγήσει κάθε δώρο με αφθονία, ώστε να έχετε πάντοτε αυτάρκεια σε όλα και να δίδετε με αφθονία σε κάθε καλό έργο».

Να ζυγίζετε τα καλά με τα κακά. Κανενός από τους ανθρώπους ο βίος δεν είναι διαπαντός ευτυχής. Η παντοτινή ευτυχία είναι του Θεού. Όπως θέλει, διευθετεί τα δικά μας πράγματα. Είναι σοφός και αποδίδει το ωφέλιμο στους πιστούς δούλους του».